

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP – 4101-11-02/2013

P/13/112

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

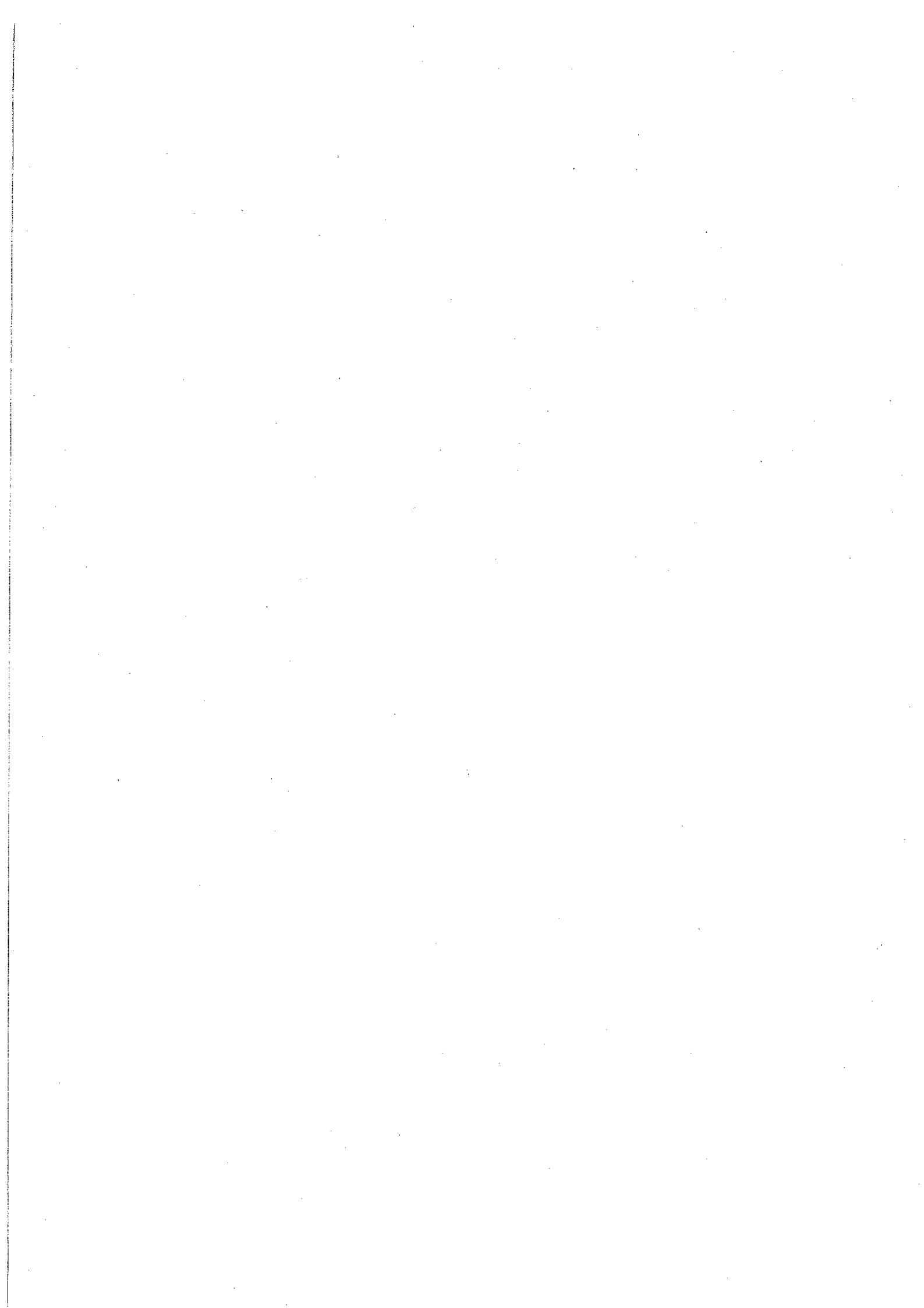
NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

ul. Krakowska 28, 45-075 Opole

T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44

lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/112 - Egzekucja należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Krzysztof Rajczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87836 z dnia 14 października 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Opolski Urząd Skarbowy ¹ , 45-331 Opole ul. Rejtana 3A
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bożena Kaleta, Naczelnik Opolskiego Urzędu Skarbowego ² (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

OUS rzetelnie podejmował, prowadził i dokumentował czynności egzekucyjne dotyczące należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. Przypadki nieskutecznej egzekucji nie wynikały z braku, niskiej częstotliwości lub nieadekwatności podejmowanych czynności. Nie stwierdzono, aby wskutek przewlekłego prowadzenia postępowań dochodziło do przedawnienia należności objętych tytułami wykonawczymi.

Formułując powyższą ocenę uwzględniono również prawidłowe naliczanie przez OUS kosztów egzekucyjnych i przekazywanie wyegzekwowanych środków pieniężnych wierzycielom.

¹ Dalej: OUS.

² Dalej: Naczelnik.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykorzystanie przez naczelnika urzędu skarbowego dostępnych instrumentów prawnych w celu wyegzekwowania należności z tytułu składek, a także podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia efektywności egzekucji

Opis stanu faktycznego

1.1. W latach 2010-2013 (I półrocze) do OUS wpłynęło 4 684 tytułów wykonawczych na łączną kwotę należności 75 778 tys. zł, w tym 1 211 tytułów wykonawczych na łączną kwotę 17 044 tys. zł przekazanych do egzekucji przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych⁴ (tytuły wykonawcze W1⁵).

W kontrolowanym okresie zrealizowano 3 732 tytuły, w tym 940 tytułów W1. Tytuły te zostały zrealizowane w następujący sposób: a/ należności objęte 2 154 tytułami na kwotę 55 826 tys. zł zostały wpłacone przez zobowiązanych (w tym 292 tytuły W1 na kwotę 16 378 tys. zł), b/ postępowania egzekucyjne prowadzone na podstawie 719 tytułów na kwotę 7 592 tys. zł zostały umorzone ze względu na bezskuteczność egzekucji (w tym postępowania prowadzone na podstawie 404 tytułów W1 na kwotę 3 523 tys. zł.), c/ 163 tytułów wystawionych na kwotę 377 tys. zł zostało zwróconych z powodu niemożności dokonania czynności (w tym 66 tytułów W1 na kwotę 81 tys. zł), d/ 331 tytułów wystawionych na kwotę 6 044 tys. zł przekazano innemu organowi do łącznego prowadzenia egzekucji (brak tytułów W1), e/ 125 tytułów wystawionych na kwotę 2 207 tys. zł przekazano zgodnie z właściwością miejscową (w tym 75 tytułów W1 na kwotę 431 tys. zł), f/ w przypadku 240 tytułów na kwotę 5 524 tys. zł postępowanie zostało zakończone w inny sposób⁶ (w tym 103 tytuły W1 na kwotę 1 021 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 361)

Średni czas realizacji tytułów wykonawczych w latach 2010-2013 (I półrocze) wyniósł odpowiednio: 262, 197, 103 i 110 dni, natomiast dla tytułów W1 odpowiednio 250, 214, 97 i 143 dni.

(dowód: akta kontroli str. 11)

1.1.1. W latach 2010-2013 (I półrocze) wpływy z tytułu należności objętych tytułami egzekucyjnymi, wyniosły 70 803,4 tys. zł, z tego:

- 11 159 tys. zł (15,8%) stanowiły wpływy uzyskane z zajęcia środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych i wkładach oszczędnościowych,
- 9 188 tys. zł (13%) stanowiły wpływy z innych wierzytelności pieniężnych i praw majątkowych,
- 6 904 tys. zł (9,8%) stanowiły wpłaty zobowiązanego na konto organu egzekucyjnego,
- 2 348 tys. zł (3,3%) stanowiły wpływy uzyskane z pobrania wyegzekwowanych kwot w gotówce,
- 30 tys. zł stanowiły wpływy z zajęcia praw do papierów wartościowych,
- 11 tys. zł stanowiły wpływy z zajęcia udziałów w spółce z o.o.,
- 0,4 tys. zł stanowiły wpływy z ruchomości.

Ponadto kwota 41 163 tys. zł (58,1%) została dobrowolnie wpłacona przez zobowiązanych na konto wierzyciela.

(dowód: akta kontroli str. 10, 345)

⁴ Dalej: ZUS.

⁵ Tytuły wykonawcze niepodatkowe, gdzie wierzycielem jest ZUS.

⁶ M.in. poprzez umorzenie na żądanie wierzyciela, wycofanie przez wierzyciela przed wszczęciem egzekucji, umorzenie ze względu na upadłość zobowiązanego, umorzenie na żądanie wierzyciela, umorzenie ze względu na niedopuszczalność egzekucji.

Komornik Skarbowy wyjaśnił, że *przekazywanie spraw do naczelnika urzędu skarbowego jest ustawowym obowiązkiem Dyrektora Oddziału ZUS w sytuacji wystąpienia zbiegu egzekucji administracyjnych. Wpłaty dokonywane przez zobowiązanego bezpośrednio wierzycielowi są wynikiem decyzji zobowiązanego, na którą organ egzekucyjny nie ma wpływu. Mając na uwadze kolejność zaspokajania, do stosowania której organ egzekucyjny jest zobowiązany, jak i ewentualne indywidualne priorytety zobowiązanego, może być on zainteresowany spłatą w innej kolejności lub spłatą z pominięciem organu egzekucyjnego. Obowiązujące przepisy nie zabraniają zobowiązanemu takiego działania.*

(dowód: akta kontroli str. 345)

W roku 2012 odnotowano 66% spadek przychodów z egzekucji z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych w stosunku do roku 2011⁷ oraz 25% spadek z przychodów z egzekucji z innych wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych⁸.

(dowód: akta kontroli str. 10)

Komornik Skarbowy wyjaśnił, że *istotny wpływ na wysokość egzekwowanych kwot z tytułu zaległości ZUS w latach 2011-2012 miał jeden zobowiązany posiadający znaczne zaległości wobec Oddziału ZUS. Egzekucję jaką prowadzono wobec niego skierowano zarówno do rachunków bankowych, jak i do wierzytelności pieniężnych, osiągając z tego tytułu znaczne wpływy – egzekucja była skuteczna. Wierzyciel ostatecznie doszedł do porozumienia z zobowiązanym i zawiesił w 2012 r. prowadzone przez tutejszy organ wobec tego podmiotu postępowanie egzekucyjne, które jest zawieszone do dnia dzisiejszego. Z uwagi na indywidualne, nieporównywalne warunki występujące w każdym okresie sprawozdawczym w którym prowadzi się egzekucję, tutejszy organ nie mógł w 2012 r. osiągnąć takich wpływów jak w poprzednim okresie.*

(dowód: akta kontroli str. 335)

1.1.2. Wskaźnik efektywności egzekucji⁹ w latach 2010-2013 (I półrocze) kształtował się na poziomie od 65,2% do 92,8%, w tym dla tytułów W1 od 26,8%¹⁰ do 99,9%¹¹. Wskaźnik efektywności egzekucji dla tytułów podatkowych, tj. spraw oznaczonych jako: SM SW i SI wynosił odpowiednio od 72,5% do 90,1%, od 59,4% do 93,4% i od 5,4% do 100%.

(dowód: akta kontroli str. 11, 12)

Komornik Skarbowy przyczynę niższej efektywności egzekucji tytułów W1 w 2010 r. wyjaśnił bezskutecznością egzekucji wobec czterech zobowiązanych posiadających zaległości z lat 2004-2008 w łącznej kwocie ok. 427 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 335)

1.2. Weryfikację prawidłowości prowadzenia postępowań egzekucyjnych przez OUS dokonano na podstawie postępowań dotyczących 60 tytułów wykonawczych, obejmujących należność główną w kwocie łącznej 3 931,8 tys. zł, wybranych do badania w sposób losowy¹².

(dowód: akta kontroli str. 303-310, 312-319)

1.2.1. W wyniku analizy prawidłowości prowadzenia ww. postępowań egzekucyjnych stwierdzono, że:

- nie wystąpiły przypadki, gdzie wskutek przewlekłego prowadzenia egzekucji przez OUS nastąpiło przedawnienie należności ZUS,

⁷ Przychody z egzekucji z rachunków bankowych i wkładów oszczędnościowych w roku 2011 wyniosły 5 225 tys. zł, a w 2012 r. 1 790 tys. zł.

⁸ Przychody z egzekucji innych wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych w roku 2011 wyniosły 3 480 tys. zł, a w 2012 r. 2 612 tys. zł.

⁹ Wskaźnik mierzony stosunkiem kwot wyegzekwowanych zaległości do kwot objętych tytułami wykonawczymi.

¹⁰ W 2010 r.

¹¹ W 2012 r.

¹² Dobór losowy prosty.

- OUS podjął czynności egzekucyjne w 50 przypadkach (83%), a 10 tytułów zostało zwróconych wierzycielowi z powodu ogłoszenia przez zobowiązanego upadłości,
- nie wystąpiły przypadki umarzania postępowań egzekucyjnych wobec płatników prowadzących działalność lub posiadających źródła zaspokojenia należności,
- nie wystąpiły przypadki nieuzasadnionego obciążania ZUS kosztami egzekucji, zwłoki w odprowadzaniu wyegzekwowanych kwot lub odprowadzaniu ich w zaniżonej wysokości,
- przerwy między kolejnymi czynnościami egzekucyjnymi wynosiły w badanych postępowaniach od 21 do 38 dni i były uzasadnione uwarunkowaniami wynikającymi z konkretnego stanu faktycznego,
- w przypadku dwóch tytułów, od daty ich wpływu do OUS do dnia podjęcia pierwszej czynności egzekucyjnej upłynęło odpowiednio 66 i 158 dni, co było uzasadnione okolicznościami sprawy.

Komornik Skarbowy wyjaśnił, że: *sprawa nr 7356, gdzie czynności podjęto po 158 dniach, dotyczyła zobowiązanego, wobec którego egzekucja jest prowadzona od lat na podstawie sukcesywnie wpływających tytułów wykonawczych. W tej sytuacji niezwłoczne nadawanie biegu kolejnemu tytułowi wykonawczemu obejmującemu zaległość w wysokości 309,90 zł, na podstawie którego zastosowano już skuteczny środek egzekucyjny, nie było aż tak nieodzowne, a jednocześnie pozwalało tutejszemu organowi na zajęcie się realizacją spraw innych dłużników. W egzekucji prowadzonej sprawy nr 7886, gdzie czynności podjęto po 66 dniach, wystąpił zbieg egzekucji administracyjnej i sądowej. Stąd też tutejszy organ oczekiwał na rozstrzygnięcie sądu. Ponadto wyjaśnił, że po uprawomocnieniu się postanowienia sądu z dnia 21 marca 2013 r., sąd pismem, które wpłynęło do urzędu w dniu 20 maja 2013 r. zwrócił akta, co pozwoliło na ustalenie stanu postępowania egzekucyjnego i podjęcie kolejnych czynności egzekucyjnych zmierzających do zastosowania środka egzekucyjnego, który nie powodowałby powstania kolejnego zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowej.*

(dowód: akta kontroli str. 173-175, 333-334)

W trzech przypadkach rejestracja badanych tytułów wykonawczych w podsystemie EGAPOLTAX nastąpiła po upływie od 76 do 84 dni od daty wpływu tytułu do OUS. Komornik Skarbowy wyjaśnił, że wynikało to z konieczności wezwania wierzyciela do uzupełnienia braków w aktach, a rejestracja nastąpiła po ich uzupełnieniu przez Oddział ZUS.

(dowód: akta kontroli str. 303-310, 333)

1.2.2. Analiza prowadzenia ww. postępowań egzekucyjnych wykazała, że OUS wykorzystywał wszystkie możliwości skutecznego dochodzenia należności, przed zwrotem tytułów do ZUS. Umorzenia postępowań egzekucyjnych dokonywano wtedy, gdy podjęte czynności egzekucyjne okazały się nieskuteczne z uwagi na brak składników majątku zobowiązanego i/lub brak prowadzenia działalności pod wskazanym adresem. Przed umorzeniem postępowania Naczelnik OUS występował m.in. do Wydziału Gospodarki Nieruchomościami Geodezji i Kartografii Urzędu Miasta o wskazanie nieruchomości zobowiązanego oraz do Wydziału Komunikacji o wskazanie pojazdów stanowiących własność zobowiązanego.

W jednej z badanych spraw, Naczelnik wystąpił do sądu o wyjawienie majątku dłużnika. Postępowanie w tej sprawie zostało zawieszono przez sąd, z powodu braku możliwości ustalenia innego miejsca zamieszkania (przebywania) osoby wchodzącej w skład jednoosobowego zarządu spółki z o.o. i jej udziałowca, niż ujawnione w Krajowym Rejestrze Sądowym, a następnie umorzono.

(dowód: akta kontroli str. 145-153, 154-155, 156, 157-158, 159-163, 164-174)

1.2.3. Na podstawie ww. analizy stwierdzono, że czynności egzekucyjne podejmowano systematycznie i rzetelnie, były one adekwatne do uwarunkowań wynikających z konkretnego stanu faktycznego, jak też prawidłowo dokumentowane.

(dowód: akta kontroli str. 202, 205, 212, 218, 224, 306-307, 314-315)

1.2.4. Dla wszystkich objętych badaniem 60 tytułów egzekucyjnych stwierdzono, że naliczone koszty egzekucyjne w kwocie 55 389,95 zł pobrano zgodnie art. 64, 64b, 64c §1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o *postępowaniu egzekucyjnym w administracji*¹³.

(dowód: akta kontroli str. 311, 360)

1.2.5. Średni czas realizacji tytułów wykonawczych W1 w latach 2010-2013 (I półrocze) uległ skróceniu, gdyż w 2013 r. był o 107 dni krótszy niż w roku 2010¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 11)

1.2.6. W objętych badaniem sprawach nie stwierdzono przypadków, aby postępowanie egzekucyjne było prowadzone w sposób tendencyjny lub zachodziło podejrzenie występowania mechanizmów korupcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 303-310, 312-319, 360)

1.3. Terminowość odprowadzania do ZUS wyegzekwowanych należności zbadano na próbie 28 spraw, w tym: a/ 20, gdzie pobrana została należność ZUS w gotówce przez poborców skarbowych, b/ ośmiu, gdzie wyegzekwowane środki wpłynęły na rachunek bankowy OUS. W wyniku badania stwierdzono, że w 25 przypadkach wyegzekwowane kwoty przekazano na rachunek wierzyciela bezzwłocznie, a w trzech przypadkach¹⁵ OUS przekazał środki na rachunek bankowy ZUS po upływie 33 i 56 dni od dnia ich otrzymania.

Komornik Skarbowy wyjaśnił m.in., że w sprawach tych nastąpił zbieg egzekucji administracyjnej. W sprawach 6743 i 6747 przekazał środki otrzymane w dniu 29 marca 2013 r. na rachunek bankowy ZUS, dopiero po otrzymaniu w dniu 22 maja 2012 r. tytułu wykonawczego¹⁶. Natomiast przyczynę przekazania środków po upływie 33 dni od ich otrzymania w sprawie nr 7945 wyjaśnił tym, że środki otrzymał przed tzw. długim weekendem majowym¹⁷, natomiast przekazał je po tym weekendzie¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 142, 143-144, 323)

1.4. Na podstawie badania wybranych do kontroli ww. 28 spraw stwierdziło, że wyegzekwowane przez OUS środki pieniężne z tytułu należności ZUS zostały w całości przekazane wierzycielowi, który prawidłowo został obciążony wydatkami związanymi z przekazaniem wyegzekwowanej należności (opłatą komorniczą).

(dowód: akta kontroli str. 142, 143-144, 340-343, 351-353, 354-359)

1.5. Proces egzekucji w OUS był wspierany, oprócz podsystemu informatycznego EGAPOLTAX, systemami: POLTAX¹⁹, Systemem Rejestracji Centralnej (SeRCe)²⁰ oraz CERBER²¹. Ponadto OUS posiadał dostęp on-line do danych Krajowego Rejestru Sądowego, Podsystemu Dostępu do Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych oraz rejestru REGON, udostępnianego przez Główny Urząd Statystyczny.

¹³ Dz. U. z 2012 r. poz. 1015 ze zm.; dalej: *ustawa egzekucyjna*.

¹⁴ Średni czas realizacji tytułów wykonawczych W1 w 2010 r. wynosił 250 dni, a w I półroczu 2013 r. - 143 dni.

¹⁵ Sprawa nr 6743 i 6747 oraz sprawa nr 7945.

¹⁶ Środki przekazano 24 maja 2012 r.

¹⁷ W dniu 29 kwietnia 2013 r.

¹⁸ W dniu 6 maja 2013 r.

¹⁹ System informatyczny przeznaczony do ewidencjonowania i przetwarzania danych o podatnikach, wykorzystywany w urzędach skarbowych.

²⁰ System informatyczny pozwalający na dostęp do danych identyfikujących podatników, adresy, siedziby, miejsca prowadzenia działalności, miejsca przechowywania dokumentacji rachunkowej oraz pozwalający na ustalenia aktualnej, jak i historycznej własności miejscowej czy rzeczowej.

²¹ System informatyczny umożliwiający dostęp do wykazu rachunków bankowych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Systemy informatyczne wspierające proces egzekucji umożliwiały w sposób bieżący i pełny monitorowanie tego procesu.

(dowód: akta kontroli str. 344, 346)

Komornik Skarbowy wyjaśnił, że w okresie 10 lat funkcjonowania OUS kilkakrotnie wystąpiły problemy z dostępem do podsystemu EGAPOLTAX. Przyczyną był czynnik zewnętrzny dotyczący dostawy energii elektrycznej. Przerwy miały charakter krótkotrwały i nie przeszkodziły w prawidłowej realizacji zadań. Aktualnie trwają prace zmierzające do zmiany organizacji pracy w jednostkach podległych resortowi finansów, obejmujące również funkcjonowanie urzędów skarbowych. Jednym z obszarów przedsięwzięcia, których zmiany dotkną, będzie także strona informatyczna. Docelowo bazy danych i systemy operacyjne będą zcentralizowane. W takiej sytuacji niezależne zasilanie jakie posiadają urządzenia przenośne (laptop) pozwoli na korzystanie z systemów w przypadku problemów z zasilaniem z ogólnej sieci.

(dowód: akta kontroli str. 323)

1.6. W kontrolowanym okresie w OUS podejmowano działania w celu zwiększenia efektywności egzekucji. Wg wyjaśnień naczelnika działania te polegały m.in. na:

- analizie danych pobieranych do/z Hurtowni WHTAX w zakresie objętym miernikami oceniającymi i miernikami monitorującymi oraz dostępnymi wyników dotyczących poprawności wprowadzania danych,
- przeprowadzaniu rozmów przez Komornika Skarbowego z pracownikami komórki egzekucyjnej w celu zastosowania w danej sprawie najskuteczniejszych środków egzekucyjnych,
- wykorzystywaniu narzędzi informatycznych wspomagających pracę komórki egzekucji w celu pozyskania danych o zobowiązanych,
- zmianie co kwartał rejonów obsługiwanych przez egzekutorów w celu wykorzystania ich umiejętności interpersonalnych i przeciwdziałania sytuacjom korupcyjnym,
- udziale pracowników w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych oraz w naradach organizowanych cyklicznie w Izbie Skarbowej w Opolu w celu wymiany dobrych praktyk.

Naczelnik OUS wyjaśniła także, iż *podjęto działania w celu pozyskania dostępu do CEPIK²² i OGNIVO²³.*

(dowód: akta kontroli str. 338, 346)

1.7. W ww. okresie Izba Skarbowa w Opolu nie przeprowadzała w OUS kontroli w zakresie prawidłowości przebiegu postępowań egzekucyjnych. Zagadnienia te nie były także przedmiotem kontroli wewnętrznych.

(dowód: akta kontroli str. 22)

1.8. W okresie objętym kontrolą do OUS nie wpłynęły skargi z ZUS na przebieg postępowań egzekucyjnych lub na czynności egzekucyjne. Natomiast w okresie tym ZUS Oddział Opole złożył do Dyrektora Izby Skarbowej w Opolu jedno zażalenie na postanowienie Naczelnika dotyczące rozliczenia kosztów i obciążenia wierzyciela kosztami postępowania egzekucyjnego oraz dwa zażalenia na postanowienia Naczelnika dotyczące zasadności obciążenia wierzyciela opłatą komorniczą. W dniu 10 stycznia 2012 r. do OUS wpłynęło zażalenie złożone przez ZUS Oddział Opole na postanowienie Naczelnika z dnia 30 grudnia 2011 r. o rozliczeniu kosztów w związku z zakończeniem postępowania egzekucyjnego²⁴ i obciążeniu wierzyciela, tj. Oddział ZUS w Opolu kosztami postępowania egzekucyjnego w kwocie 28 713,69 zł. Zażalenie to, stosownie do treści art. 17 § 1 ustawy egzekucyjnej oraz treści art. 133 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania*

²² Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców.

²³ System służący do poszukiwania rachunków bankowych dłużników.

²⁴ Postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułów wykonawczych o nr: Wp-247/2010 i Wp-251/2010.

*administracyjnego*²⁵, zostało w terminie siedmiu dni²⁶ przekazane do organu odwoławczego, tj. Dyrektora Izby Skarbowej w Opolu wraz z aktami sprawy. Postanowieniem z dnia 1 lutego 2012 r. Dyrektor Izby Skarbowej w Opolu stwierdził niedopuszczalność zażalenia ZUS na postanowienie Naczelnika, wskazując, że środek zaskarżenia został wniesiony przez nieuprawniony podmiot. Na postanowienie to nie wniesiono skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego Opolu.

(dowód: akta kontroli str. 22)

W dniu 28 maja 2012 r. do OUS wpłynęło zażalenie złożone przez ZUS Oddział Opole na postanowienie Naczelnika z dnia 15 maja 2012 r.²⁷ określające wysokość opłaty komorniczej należnej od ZUS Oddział Opole na kwotę 99 986,23 zł. Zażalenie to zostało w terminie 7 dni²⁸ przekazane do Dyrektora Izby Skarbowej w Opolu. Postanowieniem z dnia 12 października 2012 r. Dyrektor Izby Skarbowej w Opolu uchylił zaskarżone postanowienie w części dotyczącej kwoty 16 531,02 zł i określił prawidłową wysokość opłaty komorniczej należnej od ZUS Oddział Opole na kwotę 83 455,21 zł. W uzasadnieniu podano, że należności objęte tytułami wykonawczymi zostały uregulowane przez zobowiązanego bezpośrednio wierzycielowi w dniu 9 lutego 2012 r., natomiast czynności egzekucyjne zostały podjęte przez Naczelnika po dokonaniu tej wpłaty. Na powyższe postanowienie ZUS Oddział Opole wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu, która została w całości oddalona wyrokiem z dnia 6 lutego 2013 r., a ZUS Oddział Opole w dniu 10 kwietnia 2013 r. złożył skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

(dowód: akta kontroli str. 24-64)

Komornik Skarbowy wyjaśnił m.in., że wprawdzie Dyrektor Izby Skarbowej w Opolu postanowieniem nr EA/72410-0041/12/4/BP uchylił jedno z postanowień w części dotyczącej kwoty 12 531,02 zł (z 99 986,23 zł), tj. dot. dwóch z 13 tytułów wykonawczych ujętych w postanowieniu tutejszego organu, ale wynikało to z oceny zażalenia i oceny materiału dowodowego w indywidualnej sprawie i nie podważało prawidłowości działania Naczelnika w zakresie obciążania wierzyciela opłatą komorniczą, które było zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami i ugruntowaną linią orzecznictwa sądów administracyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 134)

W dniu 23 lipca 2012 r. do OUS wpłynęło zażalenie złożone przez ZUS Oddział Opole na postanowienie Naczelnika z dnia 12 lipca 2012 r.²⁹ określające wysokość opłaty komorniczej należnej od ZUS Oddział Opole na kwotę 224 998,30 zł. Zażalenie to zostało w terminie 7 dni³⁰ przekazane do Dyrektora Izby Skarbowej w Opolu.

Postanowieniem z dnia 12 października 2012 r. Dyrektor Izby Skarbowej w Opolu utrzymał w mocy rozstrzygnięcie organu pierwszej instancji. Na powyższe postanowienie ZUS Oddział Opole wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu, która została w całości oddalona wyrokiem z dnia 6 lutego 2013 r., a złożona przez ZUS Oddział Opole w dniu 10 kwietnia 2013 r. skarga kasacyjna zawisła przed Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie.

(dowód: akta kontroli str. 66 -132)

²⁵ Dz.U.2013.267, dalej: KPA.

²⁶ W dniu 16 stycznia 2012 r.

²⁷ Dotyczące tytułów wykonawczych nr: TW1240011001434, TW1240011001435, TW1240011008117, TW1240011009649, TW1240011020453, TW1240011020455, TW1240011020456, TW1240011020457, TW1240011030992, TW1240011030993.

²⁸ W dniu 4 czerwca 2012 r.

²⁹ Dotyczy tytułów wykonawczych nr: Rbb-11020/2010, Rb-11021/2010, Rb-11022/2010, Rb-11030/2010, Rb-11034/2010, TW1240011001430, TW1240011001431, TW1240011020450, TW1240011020452, TW1240011020496, TW1240011030988, TW1240011030989, TW1240011034462, TW1240011039552, TW124001104,2136, TW1240011008110, TW1240011009647.

³⁰ W dniu 27 lipca 2012 r.

1.9. OUS nie przekazywał ZUS informacji o stwierdzonych przypadkach naruszenia przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych³¹.

Komornik Skarbowy wyjaśnił m.in. że nie przekazywał ZUS informacji o stwierdzonych podczas prowadzonego postępowania egzekucyjnego przypadkach naruszenia przepisów ustawy o ubezpieczeniach społecznych, z uwagi na brak wiedzy o wystąpieniu takich naruszeń. Ponadto wyjaśnił, że inne informacje, w tym dotyczące wyników kontroli również nie były przekazywane do ZUS z tej samej przyczyny.

(dowód: akta kontroli str. 23)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku 17 badanych tytułów wykonawczych³² (28%) data wykazana w podsystemie EGAPOLTAX w polu OTRZ_DNIA była o 14 dni późniejsza niż data faktycznego otrzymania ww. tytułów przez OUS.

Komornik Skarbowy wyjaśnił, że przyczyna wykazywania w ww. podsystemie późniejszych o 14 dni dat otrzymania tytułów wynikała z faktu wpływu tytułów wykonawczych tuż przed okresem długiej przerwy świątecznej i zarazem końcem roku.

(dowód: akta kontroli str. 245-280, 303-310, 312-319, 332)

2. W jednym przypadku (2%) rejestracja badanego tytułu wykonawczego³³ w podsystemie EGAPOLTAX nastąpiła dopiero po upływie 68 dni od daty wpływu tytułu do OUS.

Komornik Skarbowy wyjaśnił, że wobec zobowiązanego prowadzono już szereg postępowań egzekucyjnych w których stwierdzono bezskuteczność egzekucji, ale postępowań jeszcze nie zakończono. W tym okresie organ egzekucyjny kompletował dowody potwierdzające ustalenia dotyczące bezskuteczności egzekucji. Zobowiązany (sp. z o.o.) od dawna nie prowadził działalności gospodarczej. Już w 2010 r. tutejszy organ występował o nakazanie wyjawienia majątku, które nie zostało przez sąd przeprowadzone z uwagi na nieznaną miejsce przebywania osoby wchodzącej w skład jednoosobowego zarządu sp. z o.o. i zarazem udziałowca. Ostatecznie 19 września 2012 r. postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie ww. tytułu wykonawczego i wcześniej otrzymanych zostało umorzone. Mając na uwadze stwierdzoną już przed otrzymaniem ww. sprawy bezskuteczność egzekucji oraz problemy kadrowe jakie wystąpiły w komórce ds. egzekucji w połowie 2012 r. przy zatrudnieniu dwóch egzekutorów i komornika skarbowego (absencja z powodu urlopów wypoczynkowych i przeszło 90 dniowego chorobowego jednego pracownika) oraz bieżące wykonywanie zadań, rejestrację odłożono na późniejszy okres.

(dowód: akta kontroli str. 295-296, 297-298, 303-310, 333, 348-350)

Odnosnie analizy przyczyn występowania w OUS negatywnych zjawisk dotyczących nierzetelnie prowadzonej ewidencji tytułów wykonawczych w systemie EGAPOLTAX i opóźnienia rejestracji tytułów wykonawczych oraz podejmowania działań w celu ograniczenia wyżej wymienionych zjawisk Naczelnik OUS wyjaśniła, że do monitorowania poprawności wprowadzania danych wykorzystywane są okresowe raporty wykazujące niektóre nieprawidłowości w ewidencjonowaniu, sporządzane przez informatyków OUS i dodatkowo wyniki testów przesyłane przez Izbę Skarbową w Opolu. Ponadto wskazała, że: należy zauważyć, że błędy pojawiają się,

³¹ Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.

³² Sprawy nr: 7438, 7440, 7445, 7446, 7447, 7448, 7449, 7450, 7451, 7454, 7456, 7468, 7470, 7472, 7474, 7475, 7476.

³³ Sprawa nr: 6995.

a ewentualne pomyłki są niezwłocznie korygowane. Wyżej wymienione zjawiska wystąpiły w Urzędzie w jednostkowych przypadkach, nie wpływały na efektywność egzekucji i mają charakter marginalny z punktu widzenia funkcjonowania Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 338)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Pomimo, iż stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na skuteczność prowadzonych postępowań egzekucyjnych, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że wprowadzanie do podsystemu EGAPOLTAX danych niezgodnych ze stanem faktycznym lub wprowadzanie danych z opóźnieniem negatywnie wpływa na ocenę wiarygodności i rzetelności tego narzędzia informatycznego, jako wspierającego proces egzekucji, jak też utrudnia bieżące monitorowanie postępowań egzekucyjnych.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli mając na uwadze niewielką skalę stwierdzonych nieprawidłowości, ocena pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁴, wnosi o podjęcie działań mających na celu zapewnienie rzetelnego wprowadzania do podsystemu EGAPOLTAX danych, które są zgodne ze stanem faktycznym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

³⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

Opole, dnia 17 grudnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

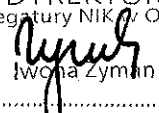
Kontroler/Kontrolerzy
Krzysztof Rajczyk

główny specjalista
kontroli państwowej

podpis

DYREKTOR
Delegatury NIK w Opolu

podpis